

EESTI JALGRATTASPORDI JÄRELKASVU TÖÖRÜHMA KOOSOLEKU PROTOKOLL NR 2

Kuupäev: 10.06.2026

Kellaaeg: 10.00–12.00

Toimumiskoht: Microsoft Teams

Koosoleku juhataja ja protokollija: Urmas Karlson (Eesti Jalgratturite Liit)

Osalejad

Urmas Karlson (Eesti Jalgratturite Liit), Andri Lebedev, Riho Räim, Caspar Austa, Ekke-Kaur Vosman, Rando Marten Evendi, Jaan Veeranna, Mihkel Reile, Allar Tõnissaar.

Päevakord

1. Järelkasvu teemalise küsitluse tulemuste kokkuvõte.
2. Eesti rattaspordi järelkasvu peamised probleemid.
3. Noorte väljalangevuse põhjused.
4. Võimalikud lahendused ja arendussuunad.
5. Edasised tegevused ja järgmise koosoleku ettevalmistamine.

1. Sissejuhatus

Urmas Karlson avas koosoleku ning rõhutas, et tööühma eesmärk on jõuda ühise arusaamani Eesti rattaspordi järelkasvu arendamise peamistest väljakutsetest ja võimalikest lahendustest. Arutelu keskendus eelnevalt läbi viidud küsitluse tulemustele ning nende põhjal kujunevatele prioriteetidele.

Oluliseks peeti pikaajalise vaate kujundamist ning ühist arusaama sellest, millist arenguteed soovitakse Eesti rattaspordile järgneva 10–20 aasta jooksul luua. Samuti leiti, et tööühma edasine töö peab põhinema süsteemsel ettevalmistusel, analüüsil ja liikmete eelneval sisendil.

2. Küsitluse peamised järeldused

Arutelu aluseks võeti tööühma liikmete vastused eelnevalt läbi viidud küsitlusele.

2.1 Väike harrastajate baas

Kõige olulisema probleemina tõsteti esile vähene ja kahanev harrastajate arv. Leiti, et noorte kaasamine rattaspordi juurde on muutunud järjest keerulisemaks ning klubide kandepind ei kasva piisava kiirusega.

Tõdeti, et ilma osalejate arvu suurendamata ei ole võimalik tagada ka tugevat tippspordi järelkasvu.

2.2 Selge visiooni ja süsteemi puudumine

Mitmed osalejad tõid välja vajaduse ühtse arengutee ja ühise visiooni järele.

Leiti, et kuigi alaliidul ja klubidel on erinevaid arengudokumente ja eesmäärke, puudub ühine praktiline raamistik, mis kirjeldaks:

- kuidas noored rattaspordi juurde jõuavad;
- kuidas toimub nende areng erinevates vanuseastmetes;
- kuidas neid spordis hoida;
- milline on seos harrastus- ja tippspordi vahel.

2.3 Treenerite küsimus

Arutelu käigus tõdeti, et treenerite järelkasv ning treeneritöö jätkusuutlikkus on üks olulisemaid väljakutseid.

Toodi välja järgmised probleemid:

- treenerite vähesus;
- noorte treenerite vähene pealekasv;
- treeneritöö madal tasustatus;
- vajadus täiendavate oskuste ja teadmiste järele.

Leiti, et tulevikus muutub treeneri roll järjest laiemaks ning lisaks sportlikele teadmistele peab treener olema ka kogukonna kujundaja ja noore arengu toetaja.

3. Noorte väljalangevuse põhjused

Arutelu käigus käsitleti põhjuseid, miks noored rattaspordist lahkuvad.

Peamiste põhjustena nimetati:

- suurt ajakulu ja pühendumise vajadust;
- konkurentsi teiste spordialade ja huvitegevustega;
- muutuvaid huvisid teismeeas;
- tulemuskeskset lähenemist liiga varases eas;
- piiratud sotsiaalset mõõdet võrreldes teiste tegevustega.

Leiti, et nooremas eas teeb spordiala valiku sageli lapsevanem, kuid vanuse kasvades hakkab noor tegema otsuseid ise. Seetõttu tuleb noorte hoidmisel pöörata suuremat tähelepanu motivatsioonile, kogukonnatundele ja osalemisrõõmule.

Samuti märgiti, et tänapäeva noortel on oluliselt rohkem valikuid kui varasematel põlvkondadel ning see mõjutab otseselt ka rattaspordis püsimist.

4. Võimalikud lahendused ja arendussuunad

4.1 Treeneri roll ja kompetents

Arutelus leiti, et tulevikus tuleb senisest enam keskenduda treeneri rolli laiendamisele.

Treener ei ole ainult sportliku ettevalmistuse läbiviija, vaid:

- noore arengu toetaja;
- motiveerija;
- kogukonna looja;
- lapsevanemate koostööpartner.

Samuti arutati võimalust luua Eesti Jalgratturite Liidu juures lihtsustatud tasemega abitreeneri või juhendaja süsteem, mis võimaldaks kaasata rohkem vabatahtlikke ja lapsevanemaid noortetöösse.

4.2 Varasem kaasamine

Jaan Veeranna jagas BMX-valdkonna kogemust, kus laste kaasamine juba väga varases eas on toonud märgatavat edu osalejate arvu kasvatamisel.

Arutelus pakuti välja:

- rattategevuste viimine lasteaedadesse;
- lihtsate rattaradade rajamine lasteaedade juurde;
- treenerite suurem koostöö koolide ja lasteaedadega;
- laste rattasõiduuskuste arendamine enne kooliiga.

Leiti, et noorte kaasamine peaks algama oluliselt varem.

4.3 Turundus ja nähtavus

Olulise teemana tõstati rattaspordi nähtavus.

Ekke-Kaur Vosman tõi välja Kommipommi sarja näite, kus kõige edukamad turundustegevused olid seotud kohalike koolide, lapsevanemate kogukondade ja teiste suuremate infovõrgustike kasutamisega. Tema hinnangul ei piisa sellest, kui info levib ainult rattaspordiringkondades, sest sellisel juhul jõuab see peamiselt juba olemasolevate harrastajateni.

Arutelus leiti, et noorte kaasamiseks tuleb:

- jõuda koolidesse ja lasteaedadesse;
- kasutada lapsevanemate infokanaleid;
- olla nähtav kohalikel kogukonnaüritustel;
- tutvustada rattasporti aktiivsemalt väljaspool olemasolevat rattaspordikogukonda.

Rando Marten Evendi tõi samuti välja, et mitmed noored on jõudnud klubidesse just koolides ja kohalikel üritustel toimunud rattapäevade kaudu.

kui tavapärane klubidesse sisenemise vanus.

4.4 Ühtne arengutee

Koosoleku üheks olulisemaks järelduseks kujunes vajadus kirjeldada Eesti rattaspordi ühtne arengutee.

Arutati järgmisi küsimusi:

- millises vanuses peaks noor süsteemi sisenema;
- kuidas siduda erinevad rattadistsipliinid;
- milline peaks olema noorte võistlussüsteem;
- kuidas tagada sujuv üleminek harrastusspordist võistlusspordini.

Töörühm leidis, et ühise arengumudeli loomine peab olema järgmiste kohtumiste üks keskseid teemasid.

4.5 Noorte võistluskalender ja kalendri kujundamise põhimõtted

Arutelu käigus tõstatas **Mihkel Reile** küsimuse, kas Eesti Jalgratturite Liit võiks tulevikus võtta senisest aktiivsema rolli võistluskalendri kujundamisel. Tema ettepaneku kohaselt võiks alaliit määratlada esmalt, milliseid võistlusi ja kui palju erinevates rattadistsipliinides Eesti rattaspordi arenguks tegelikult vaja on, ning seejärel kujundada kalendri nende vajaduste alusel. Korraldajatele võiks seejärel avaneda võimalus taotleda või konkureerida kalendris olevatele võistluskohtadele.

Ettepaneku eesmärk oleks:

- vältida võistluste liigset kattumist;
- vähendada olukorda, kus samal nädalavahetusel toimub mitu sarnast võistlust;
- tagada noortele ja teistele vanuseklassidele sobivam võistluskalender;
- suurendada osalejate koondumist kvaliteetsetele võistlustele;
- siduda võistluskalender paremini Eesti rattaspordi arengueesmärkidega.

Arutelus toodi välja ka võimalikud riskid, sealhulgas väiksemate kohalike võistluste võimaluste vähenemine ning küsimus, kas tugevamad võistlussarjad vajaksid tingimata alaliidu kalendrisse kuulumist. Mihkel Reile rõhutas, et kalendris osalemine peab pakkuma korraldajatele reaalselt lisaväärtust, näiteks suuremat nähtavust, turundustuge ja osalejate huvi. Sellisel juhul muutuks alaliidu kalender korraldajate jaoks väärtuseks, mitte üksnes kohustuseks.

Arutelu käigus leiti, et teema väärib eraldi põhjalikumat käsitlemist järgmistes töörühma kohtumistes, kuna see puudutab otseselt noorte võistlussüsteemi, võistluskalendri ülesehitust ning kogu Eesti rattaspordi arengumudelit. Mitmed osalejad pidasid Mihkel Reile ettepanekut huvitavaks võimalikuks suunaks, mida tuleks täiendavalt analüüsida.

Kokkuvõtvad järeldused

Töörühm jõudis järgmiste peamiste järeldesteni:

1. Eesti rattaspordi suurimaks väljakutseks on vähene ja kahanev harrastajate baas.
2. Vajalik on selge ja kõigile osapooltele mõistetav järelkasvu arengutee.
3. Treenerite järelkasvu ja kompetentside arendamine vajab suuremat tähelepanu.

4. Noorte hoidmine spordis on sama oluline kui uute noorte kaasamine.
5. Turundus ja nähtavus peavad jõudma väljapoole olemasolevat rattaspordikogukonda.
6. Noorte kaasamisega tuleb alustada varasemas eas.
7. Alaliidu ja klubide koostöös tuleb kujundada ühine pikaajaline visioon.
8. Töörühm pidas vajalikuks alustada arutelu Eesti rattaspordi võistluskalendri eesmärkide, mahu ja ülesehituse üle, et tagada parem vastavus noorte arenguteele ning vältida võistluste liigset killustumist.

Järgmise koosoleku ettevalmistamine ja kokkulepped

Koosoleku lõpuosas tegi **Rando Marten Evendi** ettepaneku keskenduda järgmisel kohtumisel konkreetsete lahenduste väljatöötamisele ning koguda enne koosolekut täiendavat sisendit klubidelt ja treeneritelt.

Lepiti kokku, et Eesti Jalgratturite Liit saadab töörühma liikmetele enne järgmist kohtumist küsimustiku, mille eesmärk on koguda ettepanekuid ja seisukohti aruteluteemade kohta.

Järgmine koosolek

Kuupäev: 30.07.2026

Kellaaeg: 10.00–12.00

Koht: Microsoft Teams

Kavandatavad teemad

1. Treenerite abipersonali süsteem

- Abitreeneri või juhendaja staatuse loomise võimalused.
- Abipersonali koolitusmudel ja vastutus klubides

2. Noorte võistluskalender, võistlussüsteem ja arengutee

- Võistluskalendri ülesehitus.
- Vanuseklasside vajadused.
- Võistluste roll noorte arengu toetamisel.
- Erinevate rattadistsipliinide sidumine.

Kokkulepitud tegevus

Urmas Karlson valmistab ette ja saadab enne järgmist koosolekut töörühma liikmetele küsimustiku, mille vastused on järgmise arutelu sisendiks.

Küsitluse link täitmiseks:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSciU1gNPNNeN2a9Nrm8hSN_YhEbtXO1DUCPV0OjblxMIU4Vjg/viewform?usp=publish-editor

Koosolekut juhatas:

Urmas Karlson

Eesti Jalgratturite Liit

Protokollija: Urmas Karlson

Protokolli koostamise kuupäev: 11.06.2026